

Carver stopt, Carver blijft

Carver, de mimegroep van Leny Breederveld, Beppie Melissen en René van 't Hof, nam afscheid van haar publiek met een herneming van de voorstelling waarmee het eenentwintig jaar eerder allemaal begon, Café Lehmitz. Theaterwetenschapper en bewegingstheatercriticus Erica Smits groeide met de makers mee in het vak en zwaait ze met een dubbel gevoel uit.

**door Erica Smits
verschenen in TM februari 2013**

Het slotapplaus bij de première van *Café Lehmitz* afgelopen november is een van de weinige keren geweest dat ik ontroerd was door het applaudiseren zelf. Verbeelde ik het me, of klaptten we ook als eerbetoon en dankbetuiging voor ruim twintig jaar Carver waar nu een einde aan was gekomen? Ik in elk geval wel.

Goed, die ruim twintig jaar had grotendeels 'voor mijn tijd' plaatsgevonden. Toen Carver doorbrak met *Café Lehmitz* was ik vooral bezig met de vraag welke middelbare school ik moest kiezen. Maar tijdens die middelbareschooltijd was ik door het meedoen aan een mimetheatergroepje in aanraking gekomen met mime en bewegingstheater. En er verliefd op geworden. De theatervorm waarbij ik moest lachen en huilen tegelijk, waarbij de kleinste alledaagse dingen tot beeldende poëzie konden uitgroeien, waarbij een beeld meer kon zeggen dan duizend woorden. Tegen de tijd dat ik begon met mijn studie theaterwetenschap wist ik dat Carver als een van de grondleggers van de mime gold. Dus zodra ik kon, zorgde ik dat ik ze live kon zien. Sindsdien heb ik geprobeerd ze trouw te volgen. Ik mocht kijken, schrijven en zelfs interviewen.

Eerlijk is eerlijk, ik was niet altijd alleen maar enthousiast over de voorstellingen van Carver. Soms was het net iets te absurdistisch naar mijn smaak, soms leunde het te veel op een bestaande theatertekst. Dat zijn discussies over smaak. Maar het vakmanschap, de precisie en het pleidooi voor de ploeterende mens waren altijd een constante factor in het werk en bijzonder bewonderenswaardig. *Steeds meer mensen vieren hun verjaardag niet* was daarvan een erg geslaagd voorbeeld door de Hopperiaanse verstilling vol schrijnende eenzaamheid. Maar ook *Onbegonnen werk* trof, met al haar afzonderlijke fragmenten, een mooie balans tussen humor en tragiek.

Dat laatste was vaak een heikel punt bij het bezoeken van een Carver-voorstelling. De humor leek soms de overhand te nemen over de tragiek. Dat had niet alleen met de makers te maken, maar ook met het trouwe Carver-publiek dat altijd om alles heel hard moest lachen. En daarmee soms ook de poëzie en de ontroering wegschaterde.

Ook in *Café Lehmitz*, nu in reprise, was die balans precies raak. De vier stamgasten in een café hangen, drinken, dansen, slapen, neuken, ruziën en lachen. Ze trekken de stoel onder elkaar vandaan, maar kammen ook elkaars haren, warmen handen en naaien een knoop aan een jas.

Die zorgzaamheid in een eenzame wereld was heel ontroerend. Wat een cadeau dat ik dat stukje mimegeschiedenis toch nog hebben kunnen zien. Maar ook een cadeau dat Carver, hoewel de groep stopt zelf voorstellingen te produceren, zichtbaar blijft in het hedendaagse theater. De liefde voor het detail, het belang van het fysieke bewustzijn, de tragiek van de mens – zo kenmerkend voor de theaterstijl van Carver – vind je terug in werk van Bambie en Golden Palace, maar ook bij makers als Jetse Batelaan, Anne van Dorp en Gienke Deuten. Via Parade-

voorstellingen met jonge makers en spelers, zoals *Schoftendiner* en *Tucht* (Beppie Melissen) en *Het Perron* (Leny Breederveld), wordt het erfgoed doorgegeven aan een nieuwe generatie. Carver stopt, maar verdwijnt nooit.